

Er jeg psykolog?

Eilert Ringdal

Forhandlingssjef i Psykologforeningen

For ca. 20 år siden fullførte jeg embetsstudiet i psykologi. Et langt studium der mange ulike faglige tilnærminger ble presentert, og der vi fikk kyndig veiledning gjennom praksis både i PPT, i sykehus og ved universitetsklinikken. Jeg syntes jeg kunne en hel del da jeg var ferdigutdanna, men har hele tiden etterpå opplevd gleden ved å kunne utvikle min faglige kunnskap videre gjennom veiledning, faglige samtaler, egne forskningsprosjekter, kurs og ikke minst praksis.

Kunnskapen og praksisen min har etter hvert ført meg til en posisjon der jeg er leder for mange ulike yrkesgrupper i en kommune. Både logopeder, fysioterapeuter, jordmødre og leger inngår i «min» kommunale virksomhet. Dette gir en god tverrfaglighet i arbeidet, og samtidig blir jeg oppmerksom på forskjellige forunderligheter. En av disse har fått meg til å lure på om jeg egentlig er psykolog.

Det viser seg nemlig at når en lærer har tatt et ett års kurs i logopedi (nå er dette blitt et universitetsstudium), har han rett til trygderefusjon for behandling av pasienter tilvist fra lege. Når en fysioterapeut er ferdig utdanna, har vedkommende rett til trygdekasserefusjon dersom vedkommende er tilsatt i en stilling med refusjonsrett. Jordmødrene (sykepleie og ett år spesialutdannelse) har automatisk rett til refusjon for sine tjenester. Legenes ordninger kjenner vi. I media leser jeg også at flere nye grupper nå oppnår avtaler om trygderefusjon for sine tjenester.

Alle yrkesgruppene som arbeider med helserelaterte oppgaver, har altså rett til trygderefusjon etter fullført grunnutdanning, bare ikke psykologen? For å ha rett til å søke en avtalehjemmel som psykolog eller få trygdekasserefusjon for enkeltoppdrag må en først ha gjennomført en 5–6 år lang etterutdanning stort sett i regi av vår egen fagforening.

Dette er sikkert god butikk for Psykologforeningen, men det undrer meg at vi har en fagforening som til de grader diskvalifiserer vår egen grunnutdanning. Jeg er også nysgjerrig på om den nye ledelsen i foreningen vil gjøre noe for å rette opp denne skjevheten?

Senior, men ikke spesialist

Norsk Psykologforening har i prinsippprogrammet at «alle psykologer skal ha rett til å kunne inngå avtale om trygderefusjon». Det har imidlertid ikke vært mulig å få gehør for slike endringer knyttet til dagens driftsavtaler. Driftsavtalene som gir rett til refusjon fra trygden for psykologbehandling, er i dag knyttet til spesialisthelsetjenesten. Psykologen må derfor være spesialist for å få driftstilskudd i det nåværende systemet. Det som beskrives av innsenderen, er tjenester på kommunalt nivå/ primærhelsetjenester.

Psykologforeningen arbeider for utvikling av brede tjenester på kommunalt nivå. Foreningens prinsippprogram skal styre våre synspunkter når dette blir realisert. Vi mener at alle psykologer skal ha rett til å kunne inngå avtale om trygderefusjon basert på kommunale driftstilskudd. For å få til dette kreves en endring i trygdelovgivningen. Hittil har vi ikke fått gehør for slike endringer. Merk at refusjonsrett fra trygden ikke er en rett som er knyttet til yrkesgruppen, men en rett som pasienter har til å få dekket kostnaden ved sin behandling. Av praktiske organisatoriske årsaker styres dette gjennom tildeling av driftstilskudd til den enkelte yrkesutøver. De regulære faste tjenestene til befolkningen er organisert på denne måten – det gjelder psykologspesialister, leger og fysioterapeuter. Andre grupper har ikke slike faste ordninger, men kun ordninger der enkeltpasienter må søke spesifikk klarering fra NAV for at trygden skal dekke tjenestene. Dette gjelder blant annet logoped.

Det er kommunens plikt å dekke befolkningens behov for logopedtjenester. Som en «sikkerhetsventil» har trygden en sekundær ordning for dekning av noen avgrensede logopedtjenester. Dersom kommunen ikke dekker logopedtjenestebehovet for en voksen bruker, så kan brukeren søke NAV om å få dekket logopedbistand. Legg merke til at den enkelte bruker må søke. Det er mange forhold som må være til stede for at trygden skal dekke privat logopedbistand: Kommunen skal ikke kunne gi tilbud etter opplæringsloven, behandlingen skal være rekvirert av lege og må være ledd i behandling eller etterbehandling av sykdom eller skade, og behandlingen skal være viktig for brukerens funksjonsevne. Dette er en gammel ordning, som i liten grad er oppdatert i samsvar med utviklingen av trygdesystemet. Ordningen er for tiden under vurdering. Privatpraktiserende logopeder har ikke driftstilskudd, de får godtgjørelse kun via refusjonen fra trygden.

Jordmødre er en annen gruppe som trygden har ulike finansieringsordninger for. Dersom jordmoren er ansatt i kommunen/helsestasjonen, så utbetaler trygden refusjoner for pasientkontakter, og utbetalingene skjer til kommunen – ikke til jordmoren. Parallelt med dette er det også en ordning med kommunalt driftstilskudd til privatpraktiserende jordmødre.

Det er totalt tre privatpraktiserende jordmødre med driftstilskudd i landet. Disse får i tillegg til driftstilskuddet refusjon fra trygden for de ulike konsultasjonene. Uavhengig av disse to ordningene utbetales det stønad direkte til jordmødre som bistår ved hjemmefødsler. Den økonomiske tyngden i de ulike ordningene er altså utbetaling av refusjoner til kommunen der jordmor er ansatt, ikke til jordmoren selv.

Driftstilskuddsordningene for psykologspesialister, leger og fysioterapeuter er en stabil og grunnleggende søyle for helsetjenestene. Andre yrkesgruppers privatpraksisordninger har hittil i stor grad hatt supplerende karakter. Det er viktig at også en psykolog uten spesialisering skal kunne yte selvstendig behandling innenfor denne type system. Psykologforeningens mål er at alle psykologer skal ha rett til å inngå avtale om trygderefusjon.